

Waelrenge si wabebeke

Kikay waelrenge si wabebeke amia, tayngeane ka mathariri ka sapakatharirane si sapakisamulane si thingale malra pakilalibake ki laangatu bengelray si rurubu ngubabekele ku latatiitiki ku manemanenga, ala twalay kikay ku apatwaladhane arakay luka kadruanga ku pikaykay madu ku paysu ku taleke ku laakaneanane.

Mararamaw kikay wacukingi pwaki yubingi ki ginku si pwa cusihucuse, tikiane lupathagithagili, ai lukaulaynga tarapingacaili, kaidu pwalringaw ala maadrawnga si ka akaesadhane madu ka wacekecekele si lalalake madu, ladreele ku lalake madu ku palrapalra si twalraalraw si kaesaynga ku aungane lini ku sapaugakuane ki lalake lini. Kikay waelrenge ku angatu amani kikay waduuku ku angatu pikay kalatadrane si alriilrianenga, amani ki walredre ku lrikamadru ki angatu, kay gingingi, tianese, belebele, kamadha; ku maadraw amani kikay wazulringi ki umauma kay balebale, kahui, tatukulu, segi, aburagi, lusiwkakenga maadraw ku paysu, lakaadraw ku saarakayyane tudaane, pakarudrange, langay ku zidusia, wasiwbaynga, si paarumudrua ku paysu si arukaadraw ku asidramane lini.

Lukaidu pikay ku miyaiyakay ku sangipaapdudulrunane lukauramane si amamama ku amuane kisaalru, Iri ngitatau sawlriwlinga madu si ana piapianga naku kwini iya, si ngikakaelaela, makaelaela ka ladrusa ka wacekecekele, lakaimaka paralubu ki lalale ki betakane ki Iritudrane ki laaliali ki taalrailragi lu ikaynga ku tamurikayyane maduane naw kitubi iya maduane, lakamani ku kidremedreme, ai kaimaka arapuku si pangimia pakiragay linaine.

Latathingale kikay mathariri kay Irika akaesadhane madu si apakaesadhane ki druma, si silape ku aelrelrerlengane ku anagtu, si pathagili kwidra apangimaine madu kivaivai ki damadramre ku abebebekane li iya twalay kikay.

Kay sitarudrawdrangane sakua ikaynga kikay miyaiya kikay ku waelreelrenge si pangia bebebeke,lu kaurame,lu kawrame ku drum,amaninga kwini elrelrenge si bebebeke ini ku sangipapalribulane si sapakiragadhane ki wacekecekel e si talrailraigi si laalialai lini, mathairirnga kibulru si palaalva pangimiamia, lupatututudru su,lri ikay ku aungaulane su ku acilay si kaiamaamanga ku kidremedreme.

110 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【霧臺魯凱語】 高中學生組 編號 1 號

養樹及撲滿

養樹是養成護樹、育林、愛護生態環境的必要責任，以及擁有一個撲滿積少成多準備必需之時，這都是魯凱族儲蓄的好習慣。

現在把錢存入銀行，和郵局或部落裏的儲蓄互助社，對自己的家庭和生活及工作帶來許多好處和保障。

若是缺少養樹和撲滿儲蓄的習慣，必定在失業、生病、缺乏或有突發事情的時候，後悔連連。

Kiasasuaraw mua palribulu

Yakay ku tatama, ai twaaganenga, lakatuase mubalriw mua kavay
kacekelane Kucapungane, lrikape ki daane si lriivay ku ubulu ki kahui lini.
kikay kiamatikaykay ka nacekele Kucapungane kudra natalaalibi ku daane
si latinukucingalrane ka ladaane si tatulrisilrisiane, lakamani ku sidrama ini
si karakace, sadulrudulruanana ku naumuana la iya, lamuanga
makanemelenga ku vai.

Saka Niciwbi ki mialrealre ki valru ki tuki, lakaynganay siwlri papia
kay Rinari, ai kaingwainunga ki kadalranane si acilay, ai, kaynganayyana
naw tara kela lukamiauaubu iya. Ai, kaimaka siaulringa ki tekepe,
latinulanguy asi talunemele ki kaadravane, sakelanga lribate ki sakadrusa ka
cekele ki sukucapungane kavay Tulalekelre, ngwakayyana ku taludrusa ku
tatalrubalreane ini. Ladreele kwini talilrawdru lakaadrawnga ku acilay, la
kaimaka talrubalre, lakathathiburu ku kidremedreme, ala lritumana ku iya
iya.

Lakatuase mua kwidra ki nataludru taylebe kipalenay ki udale, ai,
kaisiaacilay, kaisidrinki, kaisiaraita, lakadepenge ku laimay ini, si
manuguligiligilinga, la miaka kipucaemane ki maadraw ku alualu, sana
kasilraw lriretese, ala lritumana ku iya si tubi, langidrakaale si ngiveevele

kaculu, si pidruru kitubi ki Twaumase, kay lripacadha ku, palribulai li la iya.
Lamulebelebe ku dinva ini si kakucingalre pakatuase ku dinva;naw
palalavana la iya, lapakatuase ku vaga ini “ maadraw kay acilay palribulai
li”, ala tarumara

ku talragi ini ku waapece, lakatuase kikawriva ki labaibay ini si lalake
ini, lakatuase mua ki taraedredrepe pelaela, ala kirimunga madawdawlu si
suragele ku rarukudrane si mua ku tamapusale si bangate ku butay. Lu kaita
mua malramalra, lriatara pacay ki gulruane miaka yakay ku maadraw ku
alualu ki kinawmasane ini, la iluku ku alualu ku apakanane, si lalacrisi,
tapadrinkiane si tipay, lakasaasa kwini labaibay ini.

Ala kela ki lrika kabiceacelrakanenga ki maaungu, la kiraragay kudra
lamuakalavalava, lakabalrulu ku maculu ku kwaubu si matiakiraragay,
kwini nayka amatikurane ini, nayka apacadhane ini.

Lakamani kikay lukipadradresengane ku sapaapcay, tara kiasasuaraw
madu pelaela ki takisacane ki taraedredrepe, ki swabiuingi, la kaipalribate ki
saudriudripiana ki zikange. La tara ngipaapdulru madu ku sangiragelanane
madu, lumuinuanenga, saarakayyane madu ngipapalrabulu, kipalribulu.
saniange kay dinva si raita, drinki si acilay, lri kamani ku sapanianiakane

110 年全國語文競賽原住民族語朗讀【霧臺魯凱語】高中學生組 編號 2 號

黃金七十二小時

從陷入危險當中知道狀況，並能向救難機構報案，用最有效的方法，才能在七十二小時黃金時間保住生命。

要隨身攜帶最基本的生活用具，遇到緊急時可自我防衛和幫助急難中的人，尤其是通訊器材，要常更新，備載備用，對自己對個人，都是每日備忘的。

sabaadhane ki warakete

Lukarudrarudrange kay ababay si sawvalay, tara yakay ku atusabaadhane kwini ki amuane rakete ka talilabaibay. lakamani kudra tarasivaga ka kiasikawlu ki taydrusa si pangimia ku puvaga murikay ki labaibay, la singikay ki niake lini si kelrete ku apangimiane ku lrika kaika akapualane apasamaliane si ngiesadhane ku rarukudrane, luka tatulrevegane laturedelane bulri kwini sabaadhane ki kiarakerakete ka tawvaylekete, ladreele ku mareteetese si sakacekele ku talialaalay, ngiamialringa iya si kiaseasene kwini ki makapakathariri ku iluku lini ku sabaadhane si kiraragay makanaelre.

Ku sabaadhane la kamani kikay, lusingibilane sunagane: samulremeane, sakasamadre, samusakenane, sapukidringane, sakiraisane, samucaisane, sapasenadhane, tinueapane, twalalakane, laliane, samucekelane, Ire, vagisi, sadavadavace, sabiki, thinilane, bengelray, sasiimadhane, cawbu, abay, saungulane, paysu, pakela ki mapusale ku anguvavaevane pudriadringay rukudru padulru ku ailukane luka taraketane si mua kwini cekele ki daane ki tawvaylekete tulrevege, si dalray.

Ludreelenga ku tarudrawdrange, ku talialaalay, ku lakiacapili si piretesanane, ngimia laiya, marathudu ku laelangane si muanga ki

akalringulane ki apacekelane dralray, lu maicekele ala mua bulri kwini ki lrikimalra pwa ki daane ki talisawvalay si kiparecenge, iluku ku acebe lini ku kipailuku ini ki marudrawdrange ini kwini ki alisu..

Mapeaperaw turamuru sana pangimiane ku sabaadhane si makitu kiraragay pasikay kwini ki lrika ladrusa. Ala, kikaynga yakay ku taelane ku tatukucingalane, niange kikay sabaadhane kay paysu, nakadrua, ralaubuubulu, ai mamuamaunga ki drumane ka zuku si dulrunga kipaysu, langiasingikaykaynga ku tapakathathane. La arudrima ku kucingalrane si kwalri silape ngipaapdulru, kudra lrika sabaadhane ki labaibay. Ai, lumua ki kaika ngudrdrekay miakaw kiaduay, lakai ngimianga kudra tangimiamianelringa ki cekele, ki talialaalay ki lakawkawlu, pailatdrenge ku tadreelane, si kai madu kithathengetenga ka pangiatumatumane, yakaynga ki akaneane ki pangipairairangane ku akapeaperavane, lakaidu sidramanga, lamaititaulra kudra natakidremedemane ki tarudrawdrange.

110 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【霧臺魯凱語】 高中學生組 編號 3 號

魯凱的結婚聘禮

魯凱族結婚聘禮的內容，是依照階級身份地位，由介紹人協助統籌預備，不容絲毫不搭配其倫理情形及利害關係的。

聘禮大致內容包括如下：入社禮 samucekelane、除喪禮 samulremeane、致歉禮 sakasamadre、尊貴禮 sausakenane、飯匙禮 sapukidringane、觸身禮 sakiraisane、揭紗禮 samucaisane、吟唱禮 sapesenadhane、木材 sakiangatu、搗小米 sasilribuane、長兄禮 tinutakane、雙親禮 twalalakane、伴娘 laali、入境禮 過橋禮 samudaanane、起身禮 sadrakaalane、豬頸子 Ire、前腿 sadavadavace、後腿 cau vagisi、香蕉 belebele、檳榔 sabiki、花環 ratheathe、百合花飾 dukipi、小花圈 langi、各種飲料 saungulane、喜餅 abay、男裝 sasiimadhane、棉被 cawbu、聘金 sabaadhane。

若是預備適當，女方家人、親友、部落頭目、都稱心滿意，婚禮必是風光風采無比，一場世紀婚禮，將是熱鬧的不得了。